

Herstel Boerderij

Waarom instappen als
revalidatiecentrum?

*“Het was een
aangename
afwisselende ervaring
waarbij je mensen
beter leert kennen en
ziet groeien in hun
vaardigheden.”*

Inhoudstafel

- Wat is een herstelboerderij? p. 4
- Hoe werkt een herstelboerderij? p. 6
- Wat is de meerwaarde voor de revalidant? p. 10
 - o Zelfredzaam en sociaal
 - o Inclusie
 - o Revalidant Tanja vertelt
 - o Revalidant Dana vertelt
- Wat is de meerwaarde voor een revalidatiecentrum? p. 15
- Wat moet een revalidatiecentrum doen? p. 16
 - o Tijdsbesteding en begeleiding
 - o Verzekering
 - o Financieel
- Meer informatie? p. 20

Wat is een herstelboerderij?

Een herstelboerderij is een boerderij waar mensen kunnen revalideren.

In een rustige en groene omgeving leren revalidanten op een ongedwongen en natuurlijke manier opnieuw bepaalde bewegingen. In plaats van bijvoorbeeld 20 keer hun arm te buigen en te strekken in een gesloten therapieruimte, maken ze op de herstelboerderij diezelfde beweging door hooi te scheppen, de stallen te vegen of de dieren eten te geven. De nodige vaardigheden en activiteiten krijgen de revalidanten daarbij terug onder de knie door betekenisvolle en leuke taken uit te voeren. Dat gebeurt onder begeleiding van zowel de landbouwer als het revalidatiecentrum.

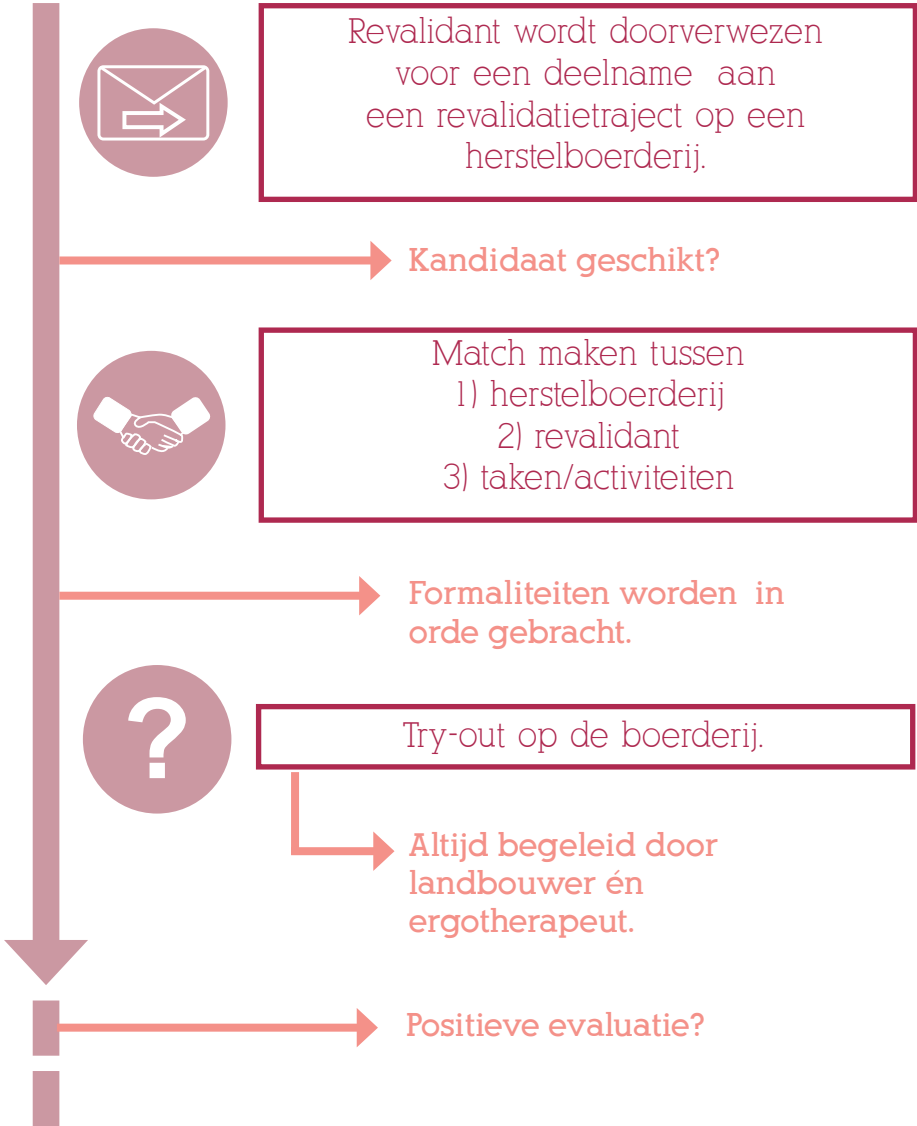
Een herstelboerderij slaat een **brug tussen landbouw en zorg**, waar iedereen baat bij heeft. In het bijzonder ook revaliderende mensen op zoek naar genezing en herstel.

"Mensen de kans geven om zelf te ontdekken dat ze ook nog andere dingen kunnen dan oefeningen in een centrum."

Hoe werkt een herstelboerderij?

Proces

Frequentie van de sessies wordt in
samenpraak beslist.

Samenwerking officieel!
Eerste sessie vindt plaats.

Altijd begeleid door
landbouwer én
ergotherapeut.

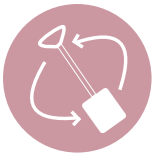
Revalidant komt zes keer langs.

Altijd landbouwer aanwezig
én ergotherapeut telefonisch
beschikbaar.

Evaluatie met revalidant, landbouwer en
ergotherapeut.

Taken of activiteiten worden
aangepast indien nodig.

Deze cyclus wordt herhaald tot het
revalidatietraject op de herstelboerderij
voltooid is.

De drie partijen kunnen
het traject op elk moment
stopzetten.

Een belangrijk doel in dit project is **inclusie**. De revalidanten komen door hun werk op de boerderijen stapsgewijs terug in het maatschappelijke leven terecht.

Herstelboerderijen zijn een laagdrempelige overgang van de kunstmatige en veilige omgeving van revalidatiecentra naar de echte wereld. Door het werk op de boerderij merken revalidanten dat ze heel wat in hun mars hebben. Dat geeft hen zelfvertrouwen en moed om de uitdagingen die ze op de boerderij aankunnen ook buiten de boerderij aan te gaan. **Zo weinig mogelijk aanpassingen** aan de boerderij zorgen ervoor dat revalidanten uitgedaagd worden, maar dan in een veilige omgeving.

Herstelboerderijen dragen op die manier bij aan de **“vermaatschappelijking van de zorg”** wat wil zeggen dat de zorg zoveel mogelijk opgenomen wordt in het dagelijkse leven.

Taken

Dagelijkse taken op de boerderij worden gelinkt aan fysieke bewegingen. Bijvoorbeeld het vullen van een kruitwagen met hooi vereist de volgende handelingen: draaien met het lichaam, de elleboog buigen en strekken, de arm naar voren en achteren bewegen en het evenwicht behouden. Per taak staan de bewegingen die nodig zijn in het handboek voor herstelboerderijen.

Hieronder staan nog enkele voorbeelden van taken die de revalidanten op de boerderij kunnen uitvoeren.

- Voederbakken legen en vullen
- Stallen vegen
- Rijden met de kruitwagen
- Hooi geven aan de dieren
- Emmers optillen
- Dieren drinken geven
- Stro leggen in de stallen
- ...

“Eventjes je beperking vergeten.”

“Ik vind dat de boerderij mij bevestiging geeft dat ik terug kan gaan werken.”

Wat is de meerwaarde voor de revalidant?

Zelfredzaam en sociaal

Bij dit project gaat het om meer dan enkel revalideren. Herstelboerderijen zorgen ervoor dat de **zelfredzaamheid** van revalidanten groter wordt, omdat ze uitdagingen uit het dagelijkse leven moeten trotseren. De revalidanten voeren waardevolle taken uit, taken die **betekenisvol** zijn. Sommigen gaven dan ook aan dat de herstelboerderij hun een reden gaf om 's morgens op te staan. Ook leren revalidanten nieuwe mensen kennen: zowel de collega-revalidanten als de landbouwers. Die elementen maken de eventuele overgang naar het werkveld ook een stuk gemakkelijker.

Inclusie

Een belangrijk doel in dit project is **inclusie**. De revalidanten komen door hun revalidatietraject op de herstelboerderij terug stapsgewijs in het maatschappelijke leven terecht. Herstelboerderijen zijn een laagdrempelige overgang van de kunstmatige en veilige omgeving van de revalidatiecentra naar de echte wereld. Door de taken op de boerderij merken revalidanten dat ze heel wat in hun mars hebben. Dat geeft hen zelfvertrouwen en moed om de uitdagingen die ze op de boerderij aankunnen ook buiten de boerderij aan te gaan. **Zo weinig mogelijk aanpassingen** aan de boerderij zorgen ervoor dat revalidanten uitgedaagd worden, maar dan in een veilige omgeving.

Revalidant Tanja vertelt

Tanja heeft de chronische neurologische aandoening multiple sclerose, beter bekend als MS. Dat is een aandoening waarbij je eigen immuunsysteem je zenuwbanen aanvalt. Tanja werd gevraagd om mee te doen aan het project en zei volop ja door haar liefde voor dieren. Voor haar was het revalidatietraject een schot in de roos.

*Ik kan het zeker aanraden, revalideren op een herstelboerderij. Het is echt een hele belevenis. Bijvoorbeeld de ongelijke ondergronden op de boerderij waren voor mij een goede oefening om mijn evenwicht te behouden. In revalidatiecentra wordt dat nagedaan met matten, maar daar staan de begeleiders ook echt naast je. Op de boerderij was er wel steeds begeleiding dicht in de buurt, maar **wou je toch extra je best doen** zodat je geen hulp moest roepen. Dus dat maakte mij wel zelfstandiger.*

Elke keer wanneer ik het stro bij de schapen ging verversen, was dat **echt een uitdaging** om stabiel te blijven staan. Soms vreesde ik er wel voor dat de schapen me dan omver gingen lopen. Het is soms wel zwaarder dan in het centrum, maar dat is net het goede aan helpen op zo'n herstelboerderij. Je denkt dat je dingen niet kan, maar daar ga je ze toch gewoon proberen en dan blijkt dat je het eigenlijk wel kan. Zo **verleg je je grenzen** weer. Thuis probeer ik nu ook vaker te stappen in plaats van de rolstoel te gebruiken omdat ik nu weet dat ik meer kan dan ik denk.

Ook op sociaal vlak heeft het werken op de herstelboerderij mij geholpen. Ik ben vrij stil normaal, maar daar kwam ik in contact met nieuwe mensen die oprecht interesse in mij toonden en nu stel ik me veel opener op. Ik voel me echt **beter in mijn vel** en durf meer te vertellen.

Bovendien wordt je werk ook echt **geapprecieerd**. Zowel door de boer als door de dieren. Dat zorgt ervoor dat mijn motivatie groter is. Wanneer ik

vroeger een slechte dag had, belde ik al gemakkelijker af, terwijl je dat nu niet doet, want er wordt op jou gerekend. Je merkt dat die beestjes ook blij zijn om jou te zien en dat doet deugd. Ik hoop dat ik snel weer opnieuw kan gaan!

Revalidant Dana vertelt

Dana kreeg in maart 2019 een herseninfarct. Om alles terug opnieuw te leren, moest ze meerdere keren per week naar het revalidatiecentrum. Wanneer ze gevraagd werd om deel te nemen aan het revalidatietraject herstelboerderij, stemde ze meteen toe omdat ze graag in de buitenlucht is en met dieren werkt. Ze vertelt wat voor haar het grote verschil is tussen buiten en binnen revalideren.

*In het begin had ik het gevoel dat ik niet meer nuttig was in de maatschappij. Je gaat niet meer werken, je komt niet meer onder de mensen... En de boerderij gaf me opnieuw het gevoel dat ik **wél iets betekende** en dat deed echt goed.*

*Ik had ook het idee dat ik op de boerderij minder last had van mijn ademhaling. Dat kan tussen mijn twee oren gezeten hebben, maar op de boerderij **kon ik veel meer verzetten en was ik minder snel moe**. Misschien was dat wel door die frisse buitenlucht. Het gaf in ieder geval een groter gevoel van vrijheid.*

Je komt ook even **los van die medische wereld**. In het revalidatiecentrum zie je alleen maar andere mensen die ook aan het revalideren zijn. Je wordt dus constant met je neus op de feiten gedrukt. De boer en boerin hebben helemaal geen beperkingen en die andere omgeving maakte me daardoor minder benauwd.

Bovendien is het een **goede test** om te ontdekken of je het werkleven terug zou aankunnen. In het revalidatiecentrum focus je je een uur op één ding. Terwijl op de boerderij werk je echt en houd je dat ook een halve dag vol. Ik wil echt graag terug gaan werken en dit was al een goede test.

Wat is de meerwaarde voor een revalidatiecentrum?

Revalidatiecentra kunnen een **extra optie** aanbieden aan hun revalidanten. Ook wordt op die manier het revalidatiecentrum **ontlast**. Revalidanten die hun oefeningen op een herstelboerderij kunnen doen, komen minder naar het centrum en zorgen op die manier dat er meer tijd vrij komt voor nieuwe revalidanten.

De artsen die meewerkten aan het project zien zowel de meerwaarde voor de revalidanten als voor de revalidatiecentra zelf:

*“Wij hebben een **goed zicht** op welke mogelijkheden of kansen er voor welke patiënten liggen.”*

*“De groene omgeving en het contact met anderen **haalt het beste in uw patiënt naar boven.**”*

*“Dit zorgt voor een **lichtpunt** na een lang traject zodat patiënten op een geleidelijke manier kunnen uitstromen.”*

*“Het is ook een beetje **tot rust** komen in een groene omgeving, een beetje zoals op vakantie gaan...”*

*“Het biedt een **daadwerkelijk platform** om praktijkgericht te revalideren.”*

Wat moet een revalidatiecentrum doen?

Tijdsbesteding en begeleiding

Formaliteiten vooraf

Het is belangrijk dat de revalidatiecentra de informatie over de mogelijkheid om te herstellen en revalideren op een herstelboerderij mee **verspreiden**. Wanneer specialisten, revalidatieartsen, kinesisten, ergotherapeuten, logopedisten en psychologen weet hebben van het concept herstelboerderijen kunnen ze de geïnteresseerde revalidanten doorverwijzen.

Wanneer een revalidant in aanmerking komt voor het revalidatietraject op een herstelboerderij, wordt die **gescreend** op vooraf vastgelegde inclusie- en exclusiecriteria. Dat gebeurt door het multidisciplinaire revalidatieteam. Als de revalidant voldoet aan die criteria, vult hij of zij samen met een ergotherapeut een intakeformulier en een deelnemersfiche in. De herstelboerderijen vullen ook een intakeformulier in en op basis van die twee documenten wordt er een **match gemaakt**.

Formaliteiten tijdens

Het revalidatiecentrum moet zich **eenmalig registreren** als zorgvoorziening in het **e-loket** van het Departement Landbouw & Visserij. Eenmaal een revalidant start met een traject op een herstelboerderij wordt er ook een digitale overeenkomst opgestart in dit e-loket. Daar geeft het revalidatiecentrum tijdens het herstelboerderijtraject de aanwezigheden van de revalidant op de herstelboerderij door.

Begeleiding tijdens

De **try-outsessie** is een kennismakingsmoment waar zowel de ergotherapeut als de landbouwer aanwezig is. Hier denkt de ergotherapeut na over welke handelingen de revalidant kan uitvoeren en over welke aanpassingen of hulpmiddelen er daarbij nodig zijn. Die handelingen worden dan al eens uitgeprobeerd met de revalidant. Die sessie wordt geëvalueerd door de drie partijen en als de match goed zit, wordt de overeenkomst door de drie partijen ondertekend.

Tijdens de **eerste sessie** zijn zowel de ergotherapeut als de landbouwer aanwezig. Hier observeert de ergotherapeut de handelingen van de revalidant en stuurt bij waar nodig. Ook deze sessie wordt geëvalueerd door de drie partijen zodat er nog aanpassingen gedaan of hulpmiddelen aangekocht kunnen worden.

De volgende zes sessies worden enkel begeleid door de landbouwer. Het revalidatiecentrum moet dan wel **continu telefonisch beschikbaar** zijn om de boer te ondersteunen indien nodig.

Evaluatie nadien

Na zes sessies kijken de drie partijen nog eens terug op het afgelopen traject. Hier wordt besproken of de activiteiten nog steeds haalbaar en doelgericht zijn of **aangepast** moeten worden. De handelingen kunnen zowel uitdagender als eenvoudiger gemaakt worden.

De zes sessies kunnen nog eens **herhaald** worden of het revalidatietraject kan **stopgezet** worden. Dat kan om verschillende redenen van de drie partijen. Mogelijke redenen zijn: de revalidant voelt geen klik meer met het werk, de landbouwer heeft geen tijd meer door omstandigheden, het revalidatiecentrum beslist dat de revalidant voldoende hersteld is... Elke partij kan op elk moment het revalidatietraject stopzetten.

Verzekeringen

Voor de samenwerking met een herstelboerderij hoeft een revalidatiecentrum **geen extra verzekering** te nemen. Revalidatiecentra zijn al verzekerd tegen burgerlijke aansprakelijkheid voor schade die zou voortvloeien uit een fout van een aangestelde tijdens de uitoefening van zijn activiteiten.

De revalidant zelf heeft verschillende opties om zich te verzekeren. Die staan opgelijst in het onderzoeksrapport op onze website.

Financieel

Voor revalidatiecentra is er momenteel geen sluitend wettelijk en financieel kader om revalidanten te begeleiden op een herstelboerderij.

Meer informatie?

Op de **website** (www.herstelboerderij.be) kan je verschillende documenten opvragen. Bijvoorbeeld een gebruiksvriendelijk handboek voor herstelboerderijen, het volledige onderzoeksrapport, de standaardformulieren (zoals het intakeformulier, overeenkomsten,...) en nog veel meer!

Wil je graag nog extra informatie? Stuur dan een e-mail naar anke.esch@iok.be.

Partners

Mogelijk gemaakt door

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

LEADER
provincie Antwerpen

Provincie
Antwerpen

www.vlaanderen.be/pdpo

*"Het geeft
een reden om 's
morgens op te
staan."*

*"Een sociale
meerwaarde van
de landbouw in de
maatschappij."*

Met steun van:

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandontwikkeling
Europee Investeren
in zijn platteland!

LEADER

provincie Antwerpen

Met de steun van het ELFPO

RURANT

versterkt het platteland

Provincie
Antwerpen

www.vlaanderen.be/pdpo